

چشم انداز ۲۰۲۱ از منظر بنگاه‌ها

اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی تهران
معاونت بررسی‌های اقتصادی

تهیه کننده: مهسا رجبی نژاد

ناظر: عاطفه قاسمیان

واحد گردآوری و تحلیل آمارهای اقتصادی

معاونت بررسی‌های اقتصادی

اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی تهران

تیر ۱۴۰۰

از طریق پست الکترونیکی زیر می‌توانید پیشنهادهای و نظرات اصلاحی خود را به واحد مربوطه منعکس نمایید:

economic.tccim@gmail.com

استفاده از مطالب این گزارش با ذکر منبع بلامانع است.

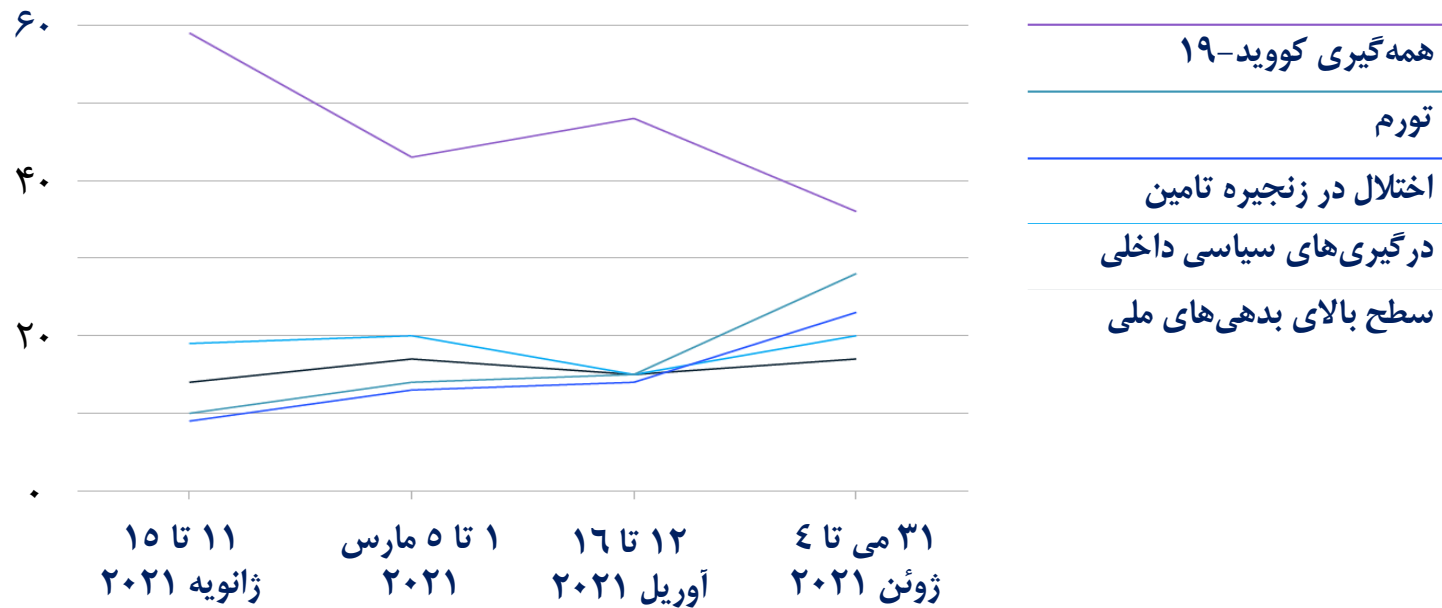
چشم‌انداز عمومی مدیران بنگاه‌ها در مورد اقتصاد همچنان در حال بهبود است. همانطور که تعداد بیشتری از اقتصادها در حال خروج از بحران کووید-۱۹ هستند، ذهنیت در مورد تهدیدهای بالقوه هم در حال تغییر است.

مطابق با آخرین نظرسنجی انجام شده توسط موسسه مک‌کنزی در مورد شرایط اقتصادی، حرکت مثبت همچنان در بسیاری از کشورها و اقتصادهای جهانی ادامه دارد. با این حال، بررسی‌ها، نتایج کاملاً متفاوتی بین اقتصادهای توسعه یافته (جایی که کشورهای بیشتری در حال تجربه یا پیش‌بینی بهبودی هستند) و اقتصادهای نوظهور (جایی که چندین منطقه همچنان با چالش‌های بهداشت عمومی درگیر هستند) نشان می‌دهد. مدیران بنگاه‌ها در اقتصادهای پیشرفته اکنون دیدگاه‌های مثبت‌تری نسبت به همتایان خود و همچنین تهدیدهای جدید برای رشد، گزارش می‌کنند. همانطور که تهدید همه‌گیری به عنوان یک خطر بزرگ و جهانی، برای اقتصادها در حال کاهش بوده، طبق نظرسنجی صورت گرفته، پاسخ‌دهندگان براین باورند که مشکلات جدیدی از قبیل تورم و اختلالات در زنجیره تامین در حال ظهور است.

چشم‌انداز مربوط به ریسک تغییر می‌کند اما برای هر منطقه متفاوت خواهد بود

با آغاز سال دوم همه‌گیری کووید-۱۹، بهبود اقتصادی در بسیاری از نقاط جهان در حال رخ دادن است. اما آخرین نتایج نظرسنجی نشان می‌دهد که مشکلات جدیدی نیز در حال ظهور هستند (نمودار ۱). مطابق نمودار ۱، همه‌گیری کووید-۱۹ همچنان در صدر فهرست ریسک‌های پیش روی رشد اقتصادی در کشورهای شرکت‌کننده در نظرسنجی مک‌کنزی قرار دارد، اما سهم مدیرانی که همه‌گیری را مهم‌ترین ریسک می‌دانند به طور قابل توجهی در مقایسه با آوریل ۲۰۲۱ کاهش یافته است. در مقایسه با ماه مزبور، پاسخ‌دهندگان در اقتصادهای توسعه یافته نیز همه‌گیری را نگرانی بسیار حادث‌تری می‌دانند. ۲۸ درصد از مدیران بنگاه‌ها که نیمی از آن‌ها از اقتصادهای نوظهور هستند، همه‌گیری را به عنوان خطری برای رشد اقتصاد داخلی عنوان کرده‌اند که با وجود کاهش این رقم نسبت به قبل، ولی همچنان مهم‌ترین تهدید تلقی می‌شود. در نظرسنجی قبلی، ۶۵ درصد از اقتصادهای توسعه یافته همه‌گیری را به عنوان خطری برای رشد کشورهای خود شناسایی کرده بودند که در نظرسنجی اخیر به کاهش یافته است.

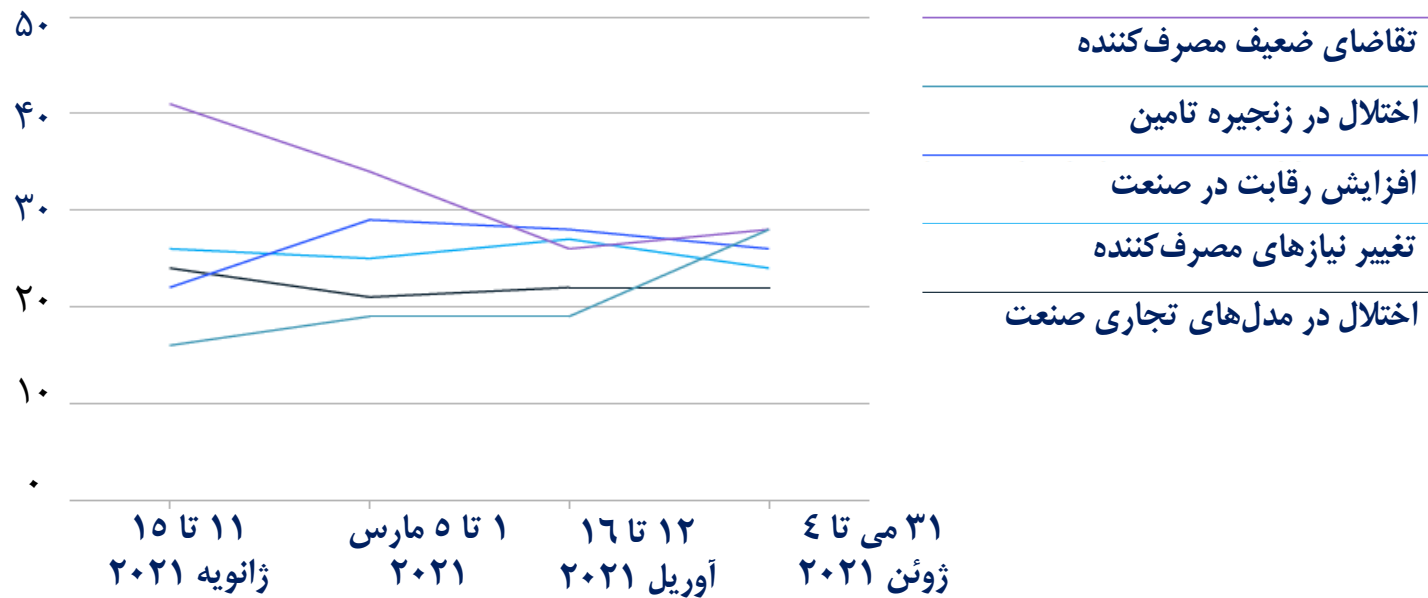
همانطور که از سهم همه‌گیری به عنوان یک ریسک بزرگ برای رشد اقتصادی کاسته می‌شود، تهدیدهای جدید؛ تورم و اختلالات در زنجیره تامین بیشتر مورد توجه پاسخ‌دهندگان است.
نمودار ۱. خطرات احتمالی رشد اقتصادی در کشورهای پاسخ‌دهنده، ۱۲ ماه آینده، ۱ درصد از پاسخ‌دهندگان

با شتاب گرفتن بهبود اقتصادی در مناطق مختلف جهان، بیشتر پاسخ‌دهندگان تهدیدی به غیر از همه‌گیری کووید-۱۹ برای رشد اقتصادی عنوان می‌کنند.

در همین حال، سهم ریسک تورم در رشد - دومین ریسک شایع، که تقریباً دو برابر بیشتر از آوریل ۲۰۲۱ است - و اختلالات در زنجیره تأمین، افزایش یافته است. اکنون ۲۸ درصد از پاسخ‌دهندگان به تورم اشاره می‌کنند، این در حالی است که سهم آن نسبت به مارس و دسامبر سال ۲۰۲۰ به ترتیب ۱۲ واحد درصد و ۸ واحد درصد افزایش یافته است - اگرچه به طور متوسط، پاسخ‌ها نشان می‌دهد که همه‌گیری کووید-۱۹ همچنان تهدید بزرگتری برای رشد جهانی است؛ در عین حال، پاسخ‌دهندگان بر این باورند که ایجاد اختلال در زنجیره تأمین ریسک بیشتری برای رشد بنگاه‌های آنها نسبت به نظرسنجی‌های قبلی دارد (نمودار ۲). این اختلالات با تقاضای ضعیف مشتری به عنوان عمده‌ترین ریسک رشد بنگاه مرتبط است، که ۲۸ درصد عنوان شده و در اوایل سال جاری از ۱۶ به ۱۹ درصد رسیده است.

پاسخ‌دهندگان به این نظرسنجی، اختلالات در زنجیره تأمین را به عنوان اصلی‌ترین خطر همراه با نگرانی بیشتر از قبل، برای رشد بنگاه‌های خود عنوان می‌کنند. نمودار ۲. خطرات احتمالی رشد شرکت‌ها، در ۱۲ ماه آینده، ۱ درصد از پاسخ‌دهندگان

براساس مناطق، نظرات مدیران بنگاه‌ها در مورد بزرگترین تهدیدها و ریسک‌هایی که مانع رشد می‌شوند، تغییر کرده است. در آمریکای شمالی، پاسخ‌دهندگان غالباً تورم را به عنوان ریسک رشد (۴۵ درصد) و به دنبال آن، اختلال در زنجیره تامین، درگیری‌های سیاسی داخلی و افزایش مالیات عنوان می‌کنند؛ این در حالی است که در آمریکای لاتین، پاسخ‌دهندگان بر این باورند که اختلافات سیاسی داخلی بیش از همه‌گیری (۴۳ درصد، در مقابل ۳۲ درصد) مانع رشد است.

در حالی که نگرانی‌ها در خصوص بیکاری به طور متوسط در حال کاهش است- حتی در اروپا، که از سپتامبر ۲۰۲۰ پاسخ‌دهندگان بیش از دیگران انتظار افزایش بیکاری را داشتند- نظرات مدیران در این خصوص در مناطق جغرافیایی متفاوت است. پاسخ‌دهندگان در مناطق آسیا-اقیانوسیه، هند و آمریکای لاتین تقریباً به طور مساوی انتظار دارند نرخ بیکاری در کشورشان، افزایش و یا کاهش یابد.

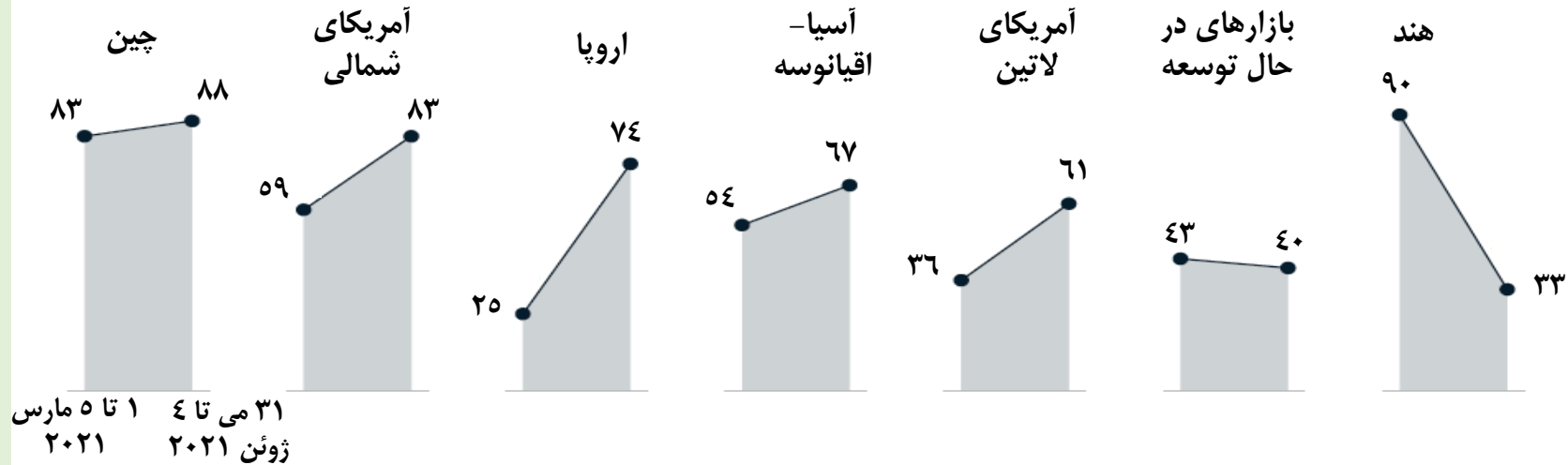
به طور کلی مدیران اجرایی همچنین عنوان کرده‌اند که نرخ بهره در حال افزایش است. بیش از نیمی از آنها انتظار دارند که نرخ بهره در شش ماه آینده افزایش یابد، در حالی که در سه ماهه قبلی این رقم ۳۸ درصد بود. با این حال نظرات پاسخ‌دهندگان به تفکیک منطقه هم متفاوت است. در آمریکای شمالی و لاتین به ترتیب ۷۰ درصد و ۶۴ درصد از پاسخ‌دهندگان انتظار افزایش نرخ بهره را دارند؛ در حالی که در هند، تنها ۲۲ درصد از آنها بر این باورند.

پیشرفت اقتصادی در بیشتر مناطق و اقتصادهای جهان ادامه دارد

به طور متوسط و در همه مناطق جهان به جز هند و بازارهای در حال توسعه (از جمله خاورمیانه، آفریقای شمالی، آسیای جنوبی و صحرای آفریقا)، مدیران بنگاه‌ها رویکرد درخشانی در خصوص اقتصاد داخلی خود پیش‌بینی می‌کنند. ۷۳ درصد از آنها بر این باورند که شرایط در اقتصادهایشان اکنون بهتر از شش ماه گذشته است، در حالی که در نظرسنجی سه ماهه قبل، این رقم ۵۳ درصد بود، و این برای اولین بار طی سه سال گذشته است که اکثر پاسخ‌دهندگان از بهبود شرایط در کشورهای خود خبر می‌دهند.

در بسیاری از مناطق، اکثر پاسخ‌دهندگان (و سهم بیشتر آن در مارس) بر این باورند که اقتصاد داخلی آنها در ماه‌های اخیر بهبود یافته است - به ویژه در اروپا، که پاسخ‌دهندگان موافق با این نظر، تقریباً سه برابر ماه مارس هستند و از بهبود شرایط گزارش می‌دهند (نمودار ۳). در مقابل، تنها یک سوم مدیران در هند از بهبود شرایط خبر می‌دهند، در حالی که در سه ماهه گذشته ۹۰ درصد از آنها بر این باور بودند. در بازارهای در حال توسعه هم، ۴۰ درصد پاسخ‌دهندگان ادعا کرده‌اند که اقتصاد داخلی آنها بهتر شده، در حالی که در مقابل افراد بیشتری؛ ۵۵ درصد گزارش می‌کنند که شرایط بدتر است.

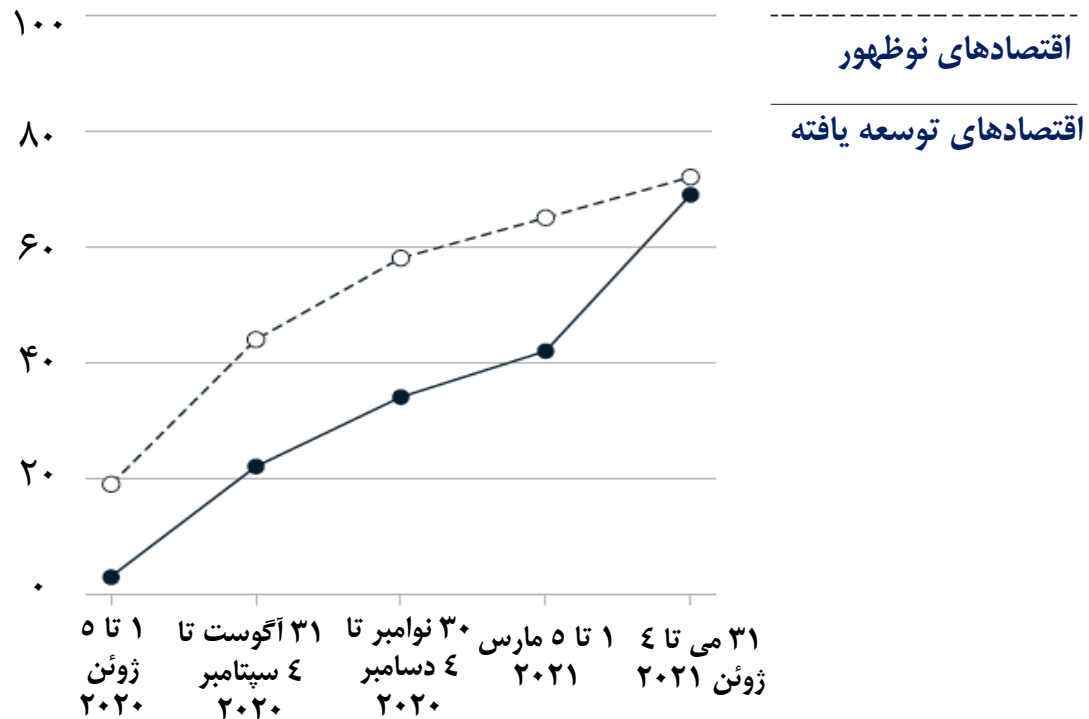
در بیشتر مناطق، اکثریت پاسخ‌دهندگان اظهار می‌کنند که اقتصاد ملی آنها در ماه‌های اخیر بهبود یافته است. نمودار ۳. سهم پاسخ‌دهندگانی که اعلام کرده‌اند شرایط اقتصادی در کشورشان بهتر از ۶ ماه گذشته است. (درصد)

پیشرفت اقتصادی در بیشتر مناطق و اقتصاد جهانی ادامه دارد

شرکت‌کننده‌ها در این نظر سنجی بر این باورند که پیشرفت‌های قابل توجهی در اقتصاد جهانی رخ خواهد داد و ۷۰ درصد از آنها شرایط کنونی اقتصاد جهان را بهتر از شش ماه گذشته، می‌دانند (این سهم بیشترین رقم طی ۱۰ ساله گذشته است). در نظرسنجی مشابه قبلی انجام شده در دوران همه‌گیری، دیدگاه پاسخ‌دهندگان در اقتصادهای نوظهور در مورد چشم‌انداز اقتصاد جهانی بسیار مثبت‌تر از هم‌تایان خود در اقتصادهای توسعه یافته بود در حالی که در نظرسنجی اخیر، نظرات آنها تقریباً مشابه یکدیگر است (نمودار ۴).

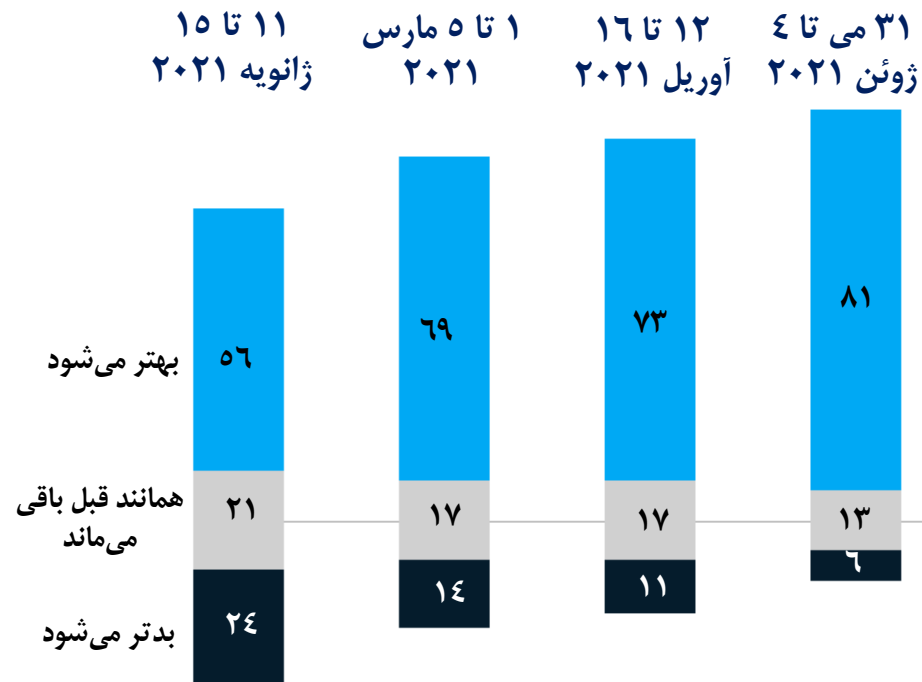
شکاف بین دیدگاه‌های اقتصادهای نوظهور و توسعه یافته در مورد شرایط جهانی کاهش یافته است. نمودار ۴. سهم پاسخ‌دهندگانی که براین باورند شرایط اقتصاد جهانی بهتر از ۶ ماه گذشته است (درصد)

مدیران اجرایی بیش از هر زمان دیگری خوشبین هستند

پاسخ مدیران اجرایی به سوالات نظرسنجی در مورد وضعیت رشد اقتصادی در ماه‌های آینده، نشان‌دهنده چشم‌انداز مثبت‌تری نسبت به گذشته است. ۷۹ درصد از آنها انتظار دارند که طی شش ماه آینده شرایط در کشورشان بهبود یابد و اکثر پاسخ‌دهندگان در مناطق نیز - حتی در هند و سایر بازارهای در حال توسعه - انتظار به‌تر شدن اوضاع را دارند. (نمودار ۵).

در طول سال ۲۰۲۱، چشم‌انداز مدیران بنگاه‌ها در مورد اقتصاد جهانی به‌طور فزاینده‌ای خوش‌بینانه است. نمودار ۶. شرایط پیش‌بینی شده در اقتصاد جهانی طی ۶ ماه آینده توسط پاسخ‌دهندگان (درصد)

عامل دیگری که نشان از خوش‌بین شدن مدیران بنگاه‌ها در خصوص رشد جهانی می‌دهد- همانطور که در نمودار ۶ مشخص است- انتخاب سناریوهای مبتنی بر رشد به عنوان محتمل‌ترین نتیجه برای اقتصاد است. در مقایسه با آوریل ۲۰۲۱، در سه سناریوی محتمل کنترل موثر همه‌گیری کووید-۱۹ به جای از بین بردن کامل آن، انتخاب شده است.

در بین ۹ سناریوی مطرح شده در خصوص تاثیر همه‌گیری کووید-۱۹ بر اقتصاد، برای اولین بار از ژوئیه ۲۰۲۰ تاکنون، ۲۵ درصد از پاسخ‌دهندگان سناریو A3 (مهار اثرات ویروس بر سلامت عمومی و رشد سریع اقتصاد و بهبود آن) را بیشتر از سایر سناریوها انتخاب کرده‌اند؛ این درحالی است که تنها ۱۷ درصد از آنها در آوریل ۲۰۲۱ بر این سناریو باور داشتند. در واقع سناریو A3 جایگزین سناریو A1 (استمرار تاثیر ویروس بر سلامتی و رشد آهسته‌تر در کوتاه مدت) به عنوان محتمل‌ترین حالت عنوان شده است. در میان پاسخ‌دهندگان تنها ۱۹ درصد سناریو A1 را انتخاب کرده‌اند که این رقم در مقایسه با دوره گذشته ۱۰ واحد درصد کاهش یافته است.

پاسخ شرکت کنندگان در نظرسنجی به ۹ سناریو محتمل

نمودار ۶. سناریوهای محتمل در رابطه با تأثیر همه‌گیری کووید-۱۹ بر تولید ناخالص داخلی در کشورهای پاسخ دهنده، (درصد انتخاب سناریو محتمل تر توسط پاسخ‌دهندگان)

